

Hoezo ontwikkelen?

Micheline Mets

Dat ontwikkelen een begrip is dat op vele manieren uitgelegd kan worden heb ik laatst weer ervaren, toen ik een artikel las in een blad over opvoeden.

Reden om voor mijzelf dat begrip weer eens helder te krijgen.

Het woord ontwikkelen kan je in verband brengen met de woorden *ontbossen* en *ontmoeten*. Allebei woorden met ook dat voorvoegsel **ont**.

Bij mij kwam de gedachte op dat het voorvoegsel **ont** misschien wel eens zou te maken kunnen hebben met *vrij zijn van...*

Bij ontbossen is dat duidelijk: *vrij van bossen*.

Bij ontmoeten ligt dat iets ingewikkelder: vrij van moeten. Hm,... het etymologisch woordenboek(*) erop nageslagen. Daar vind je dan dat *ont-* verwantschap heeft met *ant-* dat 'tegen' betekent zoals in 'ant'woord wat dan 'tegen'woord wordt. Ontmoeten is: *toevallig tegenkomen*.

Ja, als ik iemand onverwachts ontmoet kan ik dat toeval noemen, maar wat ik dan verder doe om dit toeval tot een echte ontmoeting te maken daar ben ik *vrij* in. Om iemand echt te ontmoeten kan je niet gedwongen worden. Want wat is ontmoeten anders dan je open stellen om die ander binnen te laten? En dat dan in een wederzijds proces? Sociale kunst dus en dus toch: *vrij van moeten*.

De stap naar *ontwikkelen* is nu eenvoudig. *Ontwikkelen is vrij van wikkels*.

Hierbij moet ik denken aan het toneelstuk van Geer Gynt.

Hoe hij op het eind van zijn leven de rokken van een ui één voor één afpelt om zijn ware zelf te vinden. En dan ontdekt dat die ui geen kern heeft...Peer Gynt vindt niets!!!

Hij is zijn hele leven op de vlucht geweest voor zichzelf en is zo zijn ware zelf kwijtgeraakt. Hij was voorbestemd om een 'schitterende knoop' (woorden van de knopengieter) te worden in de schepping maar hij is niet tevoorschijn gekomen. Een drama van de hoogste orde!

Waar is dan die wezenskern gebleven?

Dat zie je verder in het toneelstuk.

Onlangs heb ik en aantal middagen rond het thema circus gewerkt met een aantal kinderen tussen de 8 en de 12 jaar.

Ik had het omschreven als een jongleercursus, maar al snel werd mij duidelijk dat zeker de helft van de kinderen dit jongleren na 6 keer niet onder de knie zou hebben. Ze waren allemaal enthousiast en wilde circus spelen. Langzamerhand werd mij, via allerlei jongleerspelletjes duidelijk waar ze wel goed in waren.

Zo kwamen via de insteek jongleren, een goochelaar, een domme clown, een evenwichtskunstenares, een regelaar en nog veel meer tevoorschijn. Daarna was het werken en oefenen omdat wat je kon, uit te werken en het geheel tot een voorstelling te maken. Het plezier is gebleven en iedereen kon zichzelf laten zien en ontwikkelde *zichzelf* hierdoor.

De vier achtereenvolgende fasen van een *ontwikkelingsproces* zoals dat door Bernard Lievegoed * wordt beschreven vinden we hierin terug:

- enthousiasme
- inzicht
- actie
- resultaat.

Als de opvoeding erop gericht is om het ware wezen, de essentie van een kind tevoorschijn te laten komen dan houden we op met het kind in te wikkelen met onze normen en waarden, met onze opvoedingspatronen, met onze wensen en verwachtingen.

Dan hebben we vertrouwen in het diepste zijn van het kind en creëren we een omgeving, waar wij als opvoeder deel van uitmaken, waarin het kind durft te voorschijn te komen.

Ik geloof er vast in dat ieder kind op de wereld komt met de intentie om goed te zijn en het goede te doen.

En wie zei dat ook alweer:

Opvoeden is niet een emmer vullen maar een vuur ontsteken!

(Heraklites- Griekse filosoof)

* J. de Vries, Etymologisch woordenboek, Utrecht, Spectrum, 1983 (13e druk).

*Bernard Lievegoed Het oog van de naald p.81